

koristijo, kakor morebiti sami mislijo. Nečloveški uradniki pa, ki mislijo, da svojo službo takrat najbolj opravljajo, kadar po sekiricah oštevajo ljudi, ki mnogokrat neslano in nezabeljeno vživajo in tudi včasih namesto kupljenih materne podplate tergajo, da le morejo dati cesarju, kar je cesarjevega, — taki, rečem, pa tudi toliko pokvari, da ni moč povedati. Zoper terpinčenje žival so posebne družbe; zoper terpinčenje ljudi bi družbe tam malo opravile, kjer velika postava svete vere ne velja: „Ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe“. Za trinoge te baže bi se le lek morda najdel, ako bi jim nenadoma v roke prišel kak imeniten in blagodušen gospod v obleki revnega kmeta. Kar je vertu ograja, to so človeški družbi postave; pameten jih toraj spoštuje; al iz postav se ne sme le strup serkati, temveč bčelice se morajo v tej zadevi posnemati, ki umejo nabirati po cvetlicah vsake verste koristnega vozka in sladkega medu. Ako bi bil samoborski uradnik nečlovešk merzolja, bi bil mene takrat prišteval ljudem nevarnega značaja in iz postave bi bil on toliko natlačil strupa, da bi bil mene v njem napol ugonobil. Ker je pa bil mož v tej zadevi bčelici podoben, me je razveselil z umnim in prijaznim obnašanjem in mi okrepčal trudne ude, da sem jo, kar sem že opomnil, pri ti priči iz Samobora še dalje odrinil.

Kmalu gredé zagledam na desni strani pota malo in snažno hišico, poleg ktere je milo šumljal majhen potočič, in tu sklenem prenočiti. Za večerjo je bilo obilno sladkega mošta in okusne pečenke. Po tem se spravim spat. Al opolnoči me preskerbni kučegazda prebudi in bara: Ali sem kaj žejin? Jaz ga lepo zahvalujem, da je tako skerb; al on nič ne posluša, temveč zbeži in urno prinese poln verč mošta, ki obema kmalu zopet oči zatisne do belega dne. Komaj ustanem, že prinese gospodarica ručak na mizo. Bila je, ako se še prav spominjam, verla Teržičanka.

V tej okolici je dnar takrat zares teknil; zakaj za večerjo, polnočno pijačo, posteljo in za ručak sem tako malo plačal, da bi se v Ljubljani v kavarni pri kavi skorej ne upal družega rožička vgrizniti, ako bi več ne bilo v žepu, kakor sem takrat potrošil.

Kakor sem že omenil, smo s tovarši bili sklenili, po celi novi in neznani poti iti v Karlovec; toraj zapustimo kerško vas, prekoračimo most in gremo kar veseli po kolovozu med poljem, kjer nas ne nadležva cestni prah. Konec polja dotečemo vinorejca, v borno pertenino oblečenega, ki je ravno šel v svoj vinski hram pokušat, ali bo kaj dobra kapljica, da mu prelit pot in obilne žulje poplača.

Mož se kar nič ne obotavlja v naši družbi deveti biti, ter vedčen poprašuje, s čem da se ukvarjamo. Neki tovarš mu šaljivo natvezi, da smo čevljarji, ki umetno izdelujemo prečudno zalo obutev za teržaške gospé ter jih z žido šivamo. Mož, prost vsake zvižace, nas kaj debelo gleda in si šteje v posebno čast kramljati s takimi mojstri.

Kratkočasovaje se pridemo do vinskega kleta, in on nas prisili se usesti poleg njegovih sodcov, iz katerih ne neha natakati z nekoliko odkrušenim verčem, dokler ne obesi tistemu norčave opice za povračilo, ki mu je bil popred natvezil kocastega medveda.

Dolencom gré hvala, da so v svojih vinogradih, kadar terta kolikaj obrodí, skoraj preveč gostoljubni, in če je ptujec kak reven muhavnik, se mu kaj lahko pripetí, da pozabi, kdaj sonce zahaja in da ne najde lahko vrat. Dobrovoljni možiček nas s pijačo dobro pogosti, pa tudi črni kruh bi se nam ne bil uperal; al škoda, da on ni za nas vedil, da ga je bil le sreden hlebček seboj prinesel. Ob odhodu mu kaj hvaležno želimo, da bi mu terte vselej rodile obilno grojzdja z debelimi jagodami kot kurje jajca; al on deržaje v roki poln verč nas vedno kliče nazaj v hram, mi pa smo mogli terdovratno preslišati njegovo prijazno vabilo.

Zapustivši kranjske vinograde gremo ročno bolj in bolj k rebru čez Stojodrago, kjer so sèm ter tje naseljeni zedinjeni Gerki, in potem čez samotne pašnike, kjer ni bilo

takrat nobene čede viditi, pa tudi ne slišati glasú kakega pastirja. Mislili smo, kadar prihropemo na berdo, da bomo gotovo vidili horvaške vinograde, zelene travnike in plodnosne njive; al zmotljiva domišlija nas je hudo vodila za nos. Pridši na verh berda, stoji zopet pred nami drugo še večje berdo, kjer ni oko zapazilo ne pašnikov, ne lepih livad, ne žitnih njiv in tudi ne najborniše kočice, temveč gosti črni gojzd nam široko nasproti gleda. Poslednji sončni žarki ravno ugasnujejo po černo-zelenkastih verhih visokih smrek; večerno petje drobnih ptičic potihuje in iz horvaških in kranjskih nižav se snujejo cele jate črnokrilastih in s pepelno-sivkastimi jobcami ogernjenih vran, ki se nad nami vertijo v prostornem kolobarju. Skoraj bi mislil, da črnokljunke vražijo vremensko spremembo, zato pridejo nocoj, da si poišejo suhega prenočišča med gostim smrečjem, pa tudi se mi pozdeva, da nas hočejo šaljivo popraševati: „No modric sinovi! pod katero hojo ali jelko bote spali in kje si bote nabrali drobnic za večerjo?“

Sitni vihar čmernih skerbí se sicer nerad zaletava v veselo družbo mladih učencov, vendar nas željno namerja zdaj dobiti v svojo pest, ko se čedalje bolj mrači in se bliže pomikamo po vsaki stezi tamnemu gojzdu. Pregovor je: kader je kdo v kaki stiski in se srečno reši, da se je zjutraj prav prekrizal; tudi mi smo se bili menda prekrizali, zakaj ravno pred gojzdom ogledovaje okrog sebe zapazimo v bregu čepéti leseno bajtico in se kar urno do nje potrudimo.

(Konec sledi.)

Nove knjige.

* Ravnokar so prišle v Celovcu gosp. Cegnarjeve pesmi na svetlo pod naslovom „Pesmi. Zložil France Cegnar. V Celovcu 1860 natisnil J. Leon“. Zbirka obsega blizo 100 daljših ali krajših poezij, večidel izvirnih, med katerimi nahajamo obilo takih, ki nam niso bile že pred znane, ampak so zagledale še le sedaj beli dan. Reči moremo, da je zala knjižica res v slavo slovenskemu pesništvu. Tema, ki si ga g. Cegnar za popev izvoli, izpeljuje vselej tako dosledno in mično do konca, in jezik mu teče v izmotovanji njegovih misel tako gladko, da se vse snuje, kakor pravimo, „samo po sebi“. In ravno zatega voljo je v Cegnarjevih pesmih vse jasno in lahko umevno. Pa tudi spodtikljive niso njegove pesmi na nobeno stran. Ker v politiko ne sega, mu cenzura nikjer ne more do kože; ker ne popéva zaljubljenosti in nikakoršne druge prešernosti, jim bo tudi najtanjši moralist mirnega serca podpisal svoj „exequatur“. Tako bo šla Cegnarjeva knjižica brez vse overe križem sveta, pa svesti smo si, da bo povsod sprejeta z veseljem „dobro došla!“ in menda tudi tisti, na ktere je na 84. in 85. strani spustil „pušice“, se ne bojo hudovali nad njim, ker to je le „obligaten“ nameček naših sedanjih slovenskih pesnikov, odkar je Prešern svoje zabavljice spustil po svetu. Natis knjižice je ličen, sicer ne celó brez tiskarnih pomot, pa dosti jih ni; največja je le na 79. strani, kjer je v 7. verstici odzgoraj izpušeno par besed, namesto „In pesek, kamnje v voz metala“, beri „In prah in pesek, kamnje v voz metala“. Gosp. Cegnar je v oklicu svojih pesem obljubil, imena naročnikov natisniti, katerih pa ne nahajamo zdaj v natisu. Ker za gotovo vemo, da mu nekteri gospodje, ki so nabrali veliko množico prejemnikov, niso hotli poslati imenika svojih nabrancov, ni gosp. izdatelj kriv, ako v tem ni spolnil obljube. Mi za svojo stran pa tudi rečemo, da nam celó nič žal ni za to, ker taka „konskripcija“ ni več za naše sedanje čase; ali je Peter ali Pavel naročnik, to nam je vse eno, — da smo le z blagom zadovoljni, ki nam ga je podal izdatelj. Sicer pa smo terdno prepričani, da bojo Cegnarjeve pesmi še gotovo veliko več bravcov imele kakor bi jih nam bil imenik naročnikov skazal. Ako je gosp. izdatelj dal še veliko več iztisov napraviti, kakor se

je naročnikov oglasilo, je gotovo prav storil, zakaj mnogo se jih bo še poprodalo, ker po naših mislih je iz gori omenjenih vzrokov ta knjižica tudi za šolske darila prav pripravna. H koncu imamo le še omeniti, da bi pravično bilo, ako bi tisti gosp. naročniki, katerim je izdatelj posamne iztise po pošti poslal, mu poverili poštnino, ker naročnina znaša le 60 kr.; ako velja poštnina za 1 iztis 14 kraje., ostane le 46 kraje. za natis, vezanje in druge stroške.

* Za popotnike, ki pridejo v Ljubljano in hočejo mesto bolj natanko ogledati, še dosihmal nismo imeli kakor druge mesta vodnika, ki bi jim bil povedal, kaj je tu in tam imenitnega in ogledovanja vrednega. Gospod G. Dzinski, ki nam je lani podal praktičnega „računarja“ za novi dnar, je spisal v nemškem jeziku prav pripravnega vodnika pod imenom „Laibach und seine Umgebung, ein Wegweiser für Fremde und Einheimische“, ki ga je ravnokar gosp. Giontini na svetlo dal. Mala knjižica, ki jo vsak popotnik lahko v žepu pri sebi nosi, popisuje po novejših in izvirnih pozvedbah ob kratkem vse, kar ima Ljubljana; pa tudi na deželo ga pelje v nekatere imenitniše kraje, po katerih slovi naša domovina. Pridjana je knjižici lična podobica celega mesta z nekaterimi imenitnimi kraji, hišami, cerkvami itd.; zraven te pa še obris celega mesta. Cena hvalevredne knjižice je le 88 kraje. nov. dn. Nadjamo se, da vsak popotnik bo rad segal po Dzinskovem vodniku.

Narodna povest isterska.

Isukerst i sv. Petar su hudili po svetu ščape v rukah a torbe na ramenah noseći, i Bogu se moleći; i pridu neki večer kasno va neku kuću u pustinji i poprose za prenočišće; muža ni bilo doma, a žena njima dá mesta za prespat. Kade je prišlo jutro, se lipo zahvale na ljubavi za prenočišće, i putuju dalje.

Med ten tega pride muž doma, a žena mu počme praviti, da su bili najco avdeka dva putnika, i oni su u svojih torbah naj berže puno novac (dnara) nosili. „Hodi berzo za njima, nemogu još deleko biti, pak jima zemi te novce“.

On gre, doteče ih i govori: „Ste li vi oni klatuši, ki ste nočas v toj i toj kući prenočili?“ Oni reku, da su prenočili; on jima reče: „Vi imate novac, dajte mi ih ili z dobrin ili zlin načinom“. Isus reče samo: „Brš, bršinko! *) vari, na! **) i oni razbojnik postane vale tovar (osel) i gré za njima, ko pas.

Ko pride Isus i sv. Petar v neko selo, ih počmu ljudi pitati: ako bi prodali tega tovara; a Isus govori, da on ni za prodat, ma za dat za léto dan na mito; on će jesti, ča mu ki da, i nositi, ča mu ki naloži; i tako se pogodi z onim selanon za letno mito za tega tovara, i gré tja rekši da će k letu priti po tovara i po mito.

Kada je prošlo leto, pridu Isus i sv. Petar v ono selo nazada, ter zemu tovara i mito, i putuju proti onoj kući ovega razbojnika. Ko pridu u kuću, pitaju opeta za prespanje; a ona žena ih prime, i spravi njim tovara u dvor. Kada se je v jutro dobro razvidilo, pita Isus ženu: „kade ti je muž?“ A ona govori: „tužna ja i žalostna! lani ono jutro, kada ste vi ovdeka prenočili, je još prišal, pak je nekamo šal, i od one dobe ni njega, ni glasa od njega“. Isus govori: „Biš li ga poznala, da ti pride“. „Bože moj! kako nebin ga poznala, da mi pride; ah da bi mi prišal!“ Isus reče: pripeljay mi tovara!“ i kada mu ga pripelja, reče Isus: „Brš, bršinko!“ ter iz tovara postane na hip njezin muž, pak njoj da ono mito, ča si je on kao tovar prislužil, i njima reče: „Ki hoće beći imati, neka se za nje trudi i muči“, i gre sa svetim Petron dalje po svetu“. J. V.

Dopisi.

Iz Celja 20. maja. — I. Včasih se na malem prostorčku v kratkem času toliko hudega naključja, da je groza. Zavzeli bi se bili sicer še bolj, ako bi ne bili poslednji čas slišali tudi iz drugih krajev takih grozovitih novic. V malo dneh je pri nas devet oseb po nenaravni poti naglo smert storilo. Med temi so trije prehiteli previdnost božjo in pretergali nit življenja svojega iz lastne volje, in sicer dimnikarski mojster L., ki se je obesel, en vojak pa in en finančni stražnik sta se ustrelila. Dalje so v bližnjih O. v eni hiši trije, dve ženski in en fant, nagloma zboleli in tudi umerli. Sum leti na to, da so bili zavdani. Ni nam znano, kaj je sodniška preiskava v tej reči že odkrila. Ako še pristavim, da so našli dvoje mertvih otrok in sicer enega v vodi, drugega na malo obiskanem kraju, in da je na železnici strežaj pri mazanji kolés po nesreči med vozove prišel in hudo zmečkan bil, sem omenil vseh devet žalostnih primerljejev. Toliko nenavadnega v tako majhnem mesticu! Lahko si mislite, da to je bila voda na mlin zgovornih in jezičnih ust. — Ker že o nenavadnih rečeh govorim, naj še drugo prikazen priobčim. Malokdaj se je še mesca maja čulo o preselivnih ticah. In vendar so šle in še grejo skozi naše mesto, enako dolgim kitam takih tic, velike trume vpehane Lahov in Primorcov, kjer so jih na Koroško zavernili. Pa tudi od tod jih mnogo proti jugu leze, ker na Koroškem niso dela dobili. Močno so ti reveži tožili, da s tem potovanjem še zadnji prihranjeni krajcar nepotrebno potrosijo. V resnici — za „Industrievolk“ nas Avstrijance nobeden čislal ne bo! Kaj bi Angleži in Amerikanci k temu djali? Kjer se toliko delaželjnih in pridnih rok na delo ponuja, tam bi se gotovo z malimi stroški kaj znamenitnega doveršiti dalo. Smilile so se nam te poštene duše, in radi smo jim vergli penaz za olajšavo na dolgem in težavnem potovanji. Tem bolje so nas pa razdražili drugi preselivci — „tice“ v pravem pomenu besede in sicer zvite tice. Pritepla se je namreč cela derhal zatamnelih, kuštrastih, umazanih in razcapanih ciganov. Bilo jih je okoli 80 na 10 s subimi in medlimi kljuseti vpreženih vozovih. Na vprašanje naše, od kod da pridejo, so nam odgovorili v čisti serbsčini eni iz Pešta, drugi iz Banata. Za cilj svojega potovanja so nam naznanili eni „Ublano“, drugi Romansko, še drugi celó Hispansko. Ne dva nista enako govorila. Kamor so se vsedli, so s svojimi kvantami in zvižajami, s sitnim beračenjem in praznim prerokovanjem ljudem hudo nagajali. Veseli smo bili, ko so odrinili. Pa še teden ni minul, in že smo jih zopet imeli pred durmi. Ljubljancanji menda niso bili tako srečni, gledati te zarujele sinove daljne puste. Kakor se nam zdi, so se verniti mogli na kako gosposkino povelje. Srečno pot tedaj v vašo domovino! Sedanosti ne dopadajo več vaše kvinte, ji se ne smilijo več lenúhi in dangube! Odkar se sliši piš ogromnega hlapona in derdranje vozov, odkar plug in lopata nista več bela vrana na neizmerni pusti, je tudi tu življenje vse drugačno. Ni vas treba več k stafaži za slike, ktere nam pustinja tako živo pred oči stavijo. Treba bo, zračne šotore zameniti s stanovitnejimi strehami in lotiti se drugega posla, kakor celi dan na trebúhu ležati in gledati, od kod da bode pečenka v uste priletela. Treba bo poprijeti se poljodelstva ali pa obertnije! Da zadostim dolžnosti zvestega dopisovavca, še morem pristaviti, da so naši kmetovavci z vremenom zelo zadovoljni. Žita stojé lepo, in tudi travniki obetajo obilno košnjo. Bog daj dobro letino, po kateri zdihuje vsak, naj prideluje ali pa pridelke uživa!

Iz Črešenskih goric na Štajarskem 19. maja. Lepo zelenijo naše polja, z brezštevilnimi cvetlicami mično venčane; krasno cvetijo sadne drevesa, obetaje obilnega sadú; po zelenih gajih se razlega mlo petje malih ptičic, in topli veter pihlja dišeče sapice; al — oj! sred pomladanskega cvetja toči žalostna mati solze, ker nima lačnim

*) Tako zovu tovara za sobon. **) Tako se tira pred sobon (od staroslov. besede variti, to je, praecedere, naprej iti.